

75. 106492
E61
Ent.

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

Officiële afkorting (World List): Ent. Ber., Amst.

Deel 37

1 oktober 1977

No. 10

Adres van de Redactie:

B. J. LEMPKE, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam — Nederland

INHOUD: R. VAN 'T VEER, Vlindervangsten in het Geversduin bij Castricum (Macrolepidoptera-Heterocera) (p. 145). — LUC WILLEMSE, *Kirinia climene* (Esper, 1786), new to Greece (Lep., Satyridae) (p. 148). — C. VAN ACHTERBERG, The function of swarming in *Blacus* species (Hymenoptera, Braconidae, Helconinae) (p. 151). — P. BENNO, De verspreiding van *Argogorytes* en hun respectievelijke koekoekswespen (Nysson) in Nederland (Hymenoptera: Sphecidae: Nyssoninae) (p. 153). — J. H. KUCHLEIN & R. H. KLEINPASTE, *Lamoria anella* (Denis & Schiffermüller), new to the Netherlands (Lepidoptera, Pyralidae) (p. 157). — Korte mededelingen (p. 147: Personalia, Afdeling Noord-Holland en Utrecht; p. 156: Nieuwe aanwinsten voor de bibliotheek; p. 160: J. E. DE OUDE).

Vlindervangsten in het Geversduin bij Castricum (Macrolepidoptera-Heterocera)

door

R. VAN 'T VEER

ABSTRACT. — Rarer or local Macrolepidoptera, observed in the dune area near Castricum (prov. of North-Holland).

In 1976 heb ik, tesamen met P. en H. Kreijger, een onderzoek gedaan naar de nachtvlinders van het Geversduin bij Castricum. Dankzij de welwillende medewerking van de Directie van het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland is het mogelijk geweest haar terrein op de vlinderfauna te onderzoeken. Er is gewerkt met een lichtscherp en een menglichtlamp van 260 Watt. Het Geversduin is een geëgaliseerd gebied met infiltratiemeertjes, aan de oostzijde begrensd door naald- en loofbos. Aan de westzijde van het door ons onderzochte gebied bevindt zich de duinenrij.

In de P.W.N. terreinen werd eerder een vlinderonderzoek gedaan door Westerneng en anderen (Westerneng, 1952). In 1964 publiceerde het Instituut voor Toegepast Biologisch Onderzoek in de Natuur (ITBON) een rapport over Recreatie en Natuurbescherming in het Noord-Hollands Duinreservaat; in het hoofdstuk over de entomofauna van dit rapport (Kruizinga, 1964) is een lijst van Lepidoptera opgenomen, samengesteld uit de gegevens van Westerneng c.s. en P. Aukema. Wij konden er in 1976 enkele belangrijke nieuwe vangsten aan toevoegen, terwijl sommige inzichten verbeterd konden worden. Voor een uitvoerig verslag verwijs ik naar ons rapport dat in de literatuurlijst staat vermeld.

In totaal zijn er 230 soorten waargenomen, waarvan ik enkele belangrijke zal noemen.

Drepana cultraria (Fabricius) — Lempke (1960: 189) vermeldt de soort van Heemskerk. Wij hebben één exemplaar op licht op 30.VII waargenomen.

Idaea biselata (Hufnagel). — Deze soort stond nog niet als zodanig vermeld in het ITBON-rapport van 1964. Lempke (1967: 261) vermeldt haar van Castricum en Heemskerk. Wij hebben drie exemplaren op licht gevangen op 30.VII.

Mesotype virgata (Hufnagel). — Deze soort blijkt vooral na 1 uur 's nachts te vliegen, vóór dit

tijdstip zijn ons nl. geen waarnemingen bekend, hoewel we toch een 50 exemplaren gezien hebben.

Xanthorhoe quadrifasciata (Clerck). — Deze soort staat voor Castricum als incidenteel aangegeven (ITBON: gedurende de gehele waarnemingsperiode - 15 jaar - slechts enkele exemplaren gevangen). Wij hebben dit jaar twee exemplaren waargenomen op licht op 30.VII.

Eupithecia subumbrata (Denis & Schiffermüller). — Nieuwe soort voor het betreffende duingebied. Op licht in totaal drie exemplaren (11.VI en 18.VI).

Eupithecia abbreviata Stephens. — Nieuwe soort voor het duingebied van Castricum. Eén exemplaar op licht op 21.V.

Chloroclystis v-ata (Haworth). — Stond niet vermeld in het ITBON-rapport; Lempke (1969: 56) geeft de soort wel op voor Castricum. Wij hebben haar op 2.VII op licht gevangen.

Ennomos alniaria (Linnaeus). — Een vroege waarneming van één exemplaar op 2.VII. Lempke (1970: 163) geeft als vroegste datum 9.VII.

Colotois pennaria (Linnaeus). — Stond als slechts nu en dan voorkomend bekend. Wij hebben deze soort echter op 18.IX, 24.IX en 16.X op licht waargenomen, in totaal vijf exemplaren.

Selidosema brunnearia (Villers). — Ook deze soort stond volgens het ITBON-rapport als zo nu en dan voorkomend bekend. De rups leeft vooral op struikhei, die in Castricum echter ontbreekt. Scorer (1913: 108) vermeldt echter ook enkele Papilionaceae als voedselplanten, o.a. Rolklover (*Lotus corniculatus* L.). Wij hebben dit jaar drie exemplaren op licht gevangen op 13 en 20.VIII.

Harpyia furcula (Clerck). — Ook dit is een zeer zeldzame soort in het Castricumse duingebied. Eén exemplaar op licht op 13.VIII.

Stauropus fagi (Linnaeus). — Een volgens het ITBON-rapport weinig waargenomen vlinder. Volgens ons een zeldzame soort, die echter wel regelmatig in Castricum voorkomt. Vier exemplaren op 25.VI en 2.VII op licht.

Hybocampa milhauseri (Fabricius). — In dit gebied een zeldzame soort, waargenomen op licht op 6.VI.

Thumatha senex (Hübner). — Nog niet vermeld uit het Castricumse duingebied. Eén exemplaar op licht op 10.VII.

Agrotis ipsilon (Hufnagel). — Op 18.IX troffen we behalve een normaal exemplaar ook een teratologisch aan met te smalle rechter voorvleugel.

Tholera cespitis (Denis & Schiffermüller). — In de ITBON-lijst niet opgegeven. Volgens onze ervaring een algemeen voorkomende soort in het gebied.

Mythimna conigera (Denis & Schiffermüller). — Volgens de ITBON-lijst als incidenteel voorkomend opgegeven; 15 exemplaren waargenomen op 17.VII, 23.VII en 3.VIII.

Mythimna litoralis (Curtis). — In de ITBON-lijst staat ook deze soort als incidenteel voorkomend opgegeven; door ons zijn zeven exemplaren waargenomen, waaronder één exemplaar van de tweede generatie op 24.IX.

Acrionicta psi (Linnaeus). — In het ITBON-rapport wordt *Acrionicta tridens* (Denis & Schiffermüller) als algemeen opgegeven. Dit jaar is echter alleen *psi* gevangen en geen enkele *tridens*.

Actinotia polyodon (Clerck). — Van deze als incidenteel opgegeven vlinder zijn negen exemplaren waargenomen, waaronder één exemplaar op 25.VI.

Deltote bankiana (Fabricius). — Een nieuwe soort voor het duingebied van Castricum; één exemplaar op 18.VI op licht.

Autographa pulchrina (Haworth). Volgens de ITBON-lijst een incidenteel voorkomende soort. Wij vingen twee exemplaren op 28.V en 2.VII.

Catocala sponsa (Linnaeus). — Nieuwe soort voor het duingebied. Twee exemplaren op smeer op 3 en 6.VIII.

Verder zijn er nog enkele waarnemingen gedaan, die vooral te danken zijn aan de warme zomer van 1976.

Diacrisia sannio (Linnaeus). — Op 13.VIII namen we zeven exemplaren op licht waar van de kleinere tweede generatie. Volgens Lempke komt deze in warme zomers vooral in het duingebied regelmatig voor.

Laothoe populi (Linnaeus). — Op 3, 13 en 20.VIII zijn in totaal 11 exemplaren van een tweede generatie waargenomen.

Agrius convolvuli (Linnaeus). — Eén exemplaar op 10.IX door een bezoeker van het duinreservaat gevonden (E. J. Kortenoever: mondeling).

Hemaris fuciformis (Linnaeus) en *Macroglossum stellatarum* (Linnaeus) zijn diverse malen in het gebied gesignaleerd.

LITERATUUR

- Kruizinga, D., 1964. De entomofauna. - *Meded. Inst. toegep. biol. Onderz. Nat.* 69D: 20—52 (Lepidoptera 23—44).
- Lempke, B. J., 1960. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera, suppl. 7. - *Tijdschr. Ent.* 103: 145—215, pl. 14—23.
- , 1967. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera, suppl. 14 - *Tijdschr. Ent.* 110: 223—342, pl. 11—17.
- , 1969. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera, suppl. 15 - *Tijdschr. Ent.* 112: 15—79, pl. 1—8.
- , 1970. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera, suppl. 16 - *Tijdschr. Ent.* 113: 125—252, pl. 1—9.
- Scorer, A. G., 1913. *The entomologist's log-book: I—VI*, 1—374. G. Routledge & Sons, Ltd, London.
- Veer, R. van 't, H. & P. Kreijger, 1976. *De nachtvinders van Castricum 1976*: 1—146. Werkgroep Lepidoptera Noordhollandse Duinen, Wormer.
- Westerneng, R., 1952. Vijf jaren vlindervangst op de P.W.N.-terreinen. - *Ent. Ber., Amst.* 14: 103—109, 116—122.

Mooriaanstraat 29, Wormer 1420, Nederland.

PERSONALIA

De redactie maakt tot haar leedwezen bekend dat in het afgelopen voorjaar drie trouwe en actieve leden van de Vereniging zijn overleden.

Op 15 maart 1977 overleed de heer J. A. Janse uit Bennebroek. Hij was vanaf 1930 lid van de N.E.V., en van 1965 tot 1971 bekleedde hij een functie in het bestuur. Zijn entomologische activiteiten betroffen de Europese Rhopalocera.

Op 22 maart 1977 overleed dr. W. C. Boelens uit Hengelo; zijn lidmaatschap dateerde van 1938. Hij interesseerde zich vooral voor Staphylinidae; zijn laatste levensjaren was hij bovendien sterk betrokken bij de amateur-entomologie, zoals die wordt bedreven vanuit het Twents Natuurhistorisch Museum en door de Twentse insekten-werkgroep.

Op 26 april 1977 overleed de heer E. J. Nieuwenhuis uit Rotterdam. Hij was sedert 1942 lid van de Vereniging, en bezat een grote kennis van de Indo-Australische Rhopalocera.

AFDELING NOORD-HOLLAND EN UTRECHT. De afdeling zal dit seizoen nog bijeenkomen op 23 november 1977, 25 januari en 15 maart 1978. In verband met de kosten van de zaalhuur wordt de bijdrage vastgesteld op f 10,—.

Vergaderingen steeds in Hotel Krasnapolskyi, aanvang 20 uur.

W. J. Kabos, secretaris.
